

Beste Leo,

Vandaag zijn we aan de finish gekomen van een jarenlange reis die we samen hebben gemaakt. Het begon met een onvergetelijke studiereis van de theologische faculteit in 1978 naar Syrië, Jordanië en Israël onder de bezielende begeleiding van Johan Negeman, docent OT aan de theologische faculteit van Nijmegen. Onze wegen gingen daarna uit elkaar, ik ging naar Zagreb, toen nog Joegoslavië, jij bleef in Nijmegen, tot we elkaar heel toevallig op de autoweg aan de grens tussen Oostenrijk en Duitsland even tegenkwamen en elkaar begroeten. Van jouw betrokkenheid bij de Oosterse Kerken was ik toen ik niet op de hoogte, zelf brak ik mij toen al het hoofd over de getraumatiseerde verhoudingen tussen orthodoxen en katholieken op de Balkan.

We ontmoeten elkaar weer in de tweede helft van de jaren tachtig bij het Apostolaat voor de Oosterse Kerken waar jij bij Johan Meijer de kans kreeg om van je hobby je beroep te maken, je kennis van het Oosters Christendom te verdiepen en je aan te sluiten bij de Johannes van Damascusgemeenschap waar de Byzantijnse liturgie gevierd wordt. Als bestuurslid van het AOK heb ik in de tweede helft van de jaren negentig de zoektocht meegemaakt naar de mogelijkheden om het voortbestaan van het AOK te waarborgen. Inmiddels was ik in dienst getreden van de Sint-Willibrordvereniging.

Dankzij de samenvoeging van het AOK en de Sint-Willibrordvereniging werden wij in maart 1999 collega's. Het centrum aan de Dr. Nuijensstraat in Tilburg werd verkocht, de bruidsschat ging naar Den Bosch.

De samenvoeging van de beide katholieke instellingen voor oecumene met de Oosterse Kerken en de Kerken uit de Reformatie vond ik vanzelfsprekend. Het is niet logisch, zo denk ik nog steeds, om die twee werelden uit elkaar te trekken en er aparte organisaties voor in het leven te houden. Maar voor Johan en ook voor jou betekende het afscheid van Tilburg een verlies.

Jij hebt steeds weer het eigen karakter van de Oosterse Kerken (oriëntaals, orthodox, maar ook katholiek en protestant) benadrukt naast die eigensoortige westerse christelijke wereld. Het Oosters christendom is een andere wereld, dan het westers christendom, rijk aan spirituele tradities en veelkleurig. In de vereniging heb je je steeds opgesteld als de pleitbezorger van de Oosterse Kerken. Ik heb van jouw benaderingswijze en kennis veel mogen leren.

Aanvankelijk was je enigszins beducht dat het aandachtsveld van het AOK in de nieuwe organisatie ten onder zou gaan. Je stond erop dat aan de naam van de Katholieke Vereniging voor Oecumene naast Willibrord een patroonheilige van de Kerk van het Oosten zou worden toegevoegd. Zo heb je onze vereniging aan een wel zeer lange naam geholpen. Je koos voor Athanasius. Boegbeeld en verdediger van het concilie van Nicea (325) dat het fundament heeft gelegd voor de geloofsbelijdenis die tot vandaag door alle kerken gedeeld wordt. Vandaag zou je misschien kiezen voor Irenaeus die onlangs door paus Franciscus werd uitgeroepen tot patroon van de kerkelijke eenheid.

Ruim 22 jaar hebben we samen opgetrokken en veel beleefd. Mooie dingen zoals de bezoeken aan Chevetogne met de collega's van de vereniging in 2004 en later nog eens met de redactie van Pokrof in 2013; lastige zaken die toch weer goed uitpaktten zoals onze ingewikkelde verhuizing met

het bureau naar het secretariaat van de kerkprovincie in Utrecht in 2009 en weer terug naar Den Bosch in 2013; maar ook pijnlijke zaken, die ons nogal wat kruim gekost hebben, zijn ons niet bespaard gebleven.

Als ik terugblik op jouw werk voor de Katholieke Vereniging voor Oecumene dan wil ik drie dingen naar voren halen om de waarde van jouw werk te onderstrepen en om duidelijk te maken dat het zaken zijn die verdienen voortgezet te worden ook als jij en ik straks als supporters aan de zijlijn staan.

Jouw belangrijkste inhoudelijke opdracht was om door studie en vorming duidelijk te maken dat de oosters-christelijke spiritualiteit voor christenen in onze samenleving van grote betekenis is. Wij kunnen veel leren van de geloofskennis en ervaring van Oosterse christenen. Uit die opdracht zijn de leerhuizen voortgekomen die je vele jaren samen met ds. Paul van der Waal in Den Bosch en Victoria van Aalst in Hernen hebt gegeven. Het is niet gelukt om hier een grootscheepse activiteit van te maken, maar de respons van de deelnemers zegt veel. In jouw leerhuis vinden aan de hand van de bronnen van het Oosters Christendom geloofsgesprekken plaats tussen christenen van alle kerken. Die zijn verrijkend en als zodanig een zeer geslaagde vorm van oecumenische samenwerking. Aan de hand van de bronnen leren we elkaar kennen en worden we zelf gevoed.

Bij het tijdschrift Pokrof was jij de spil van de redactie. Hoewel jij het redactiesecretariaat op een eigen manier invult, soms heb ik me weleens verwonderd, jouw kracht ligt vooral bij de inhoud en de eindredactie van teksten en minder bij organisatie, is ons tijdschrift vanaf het moment dat jij het overnam in maart 1999 altijd op tijd verschenen en heeft het veel aan kwaliteit gewonnen. Het is spijtig dat over enkele weken het laatste nummer in druk zal verschijnen. De 68^e jaargang zal de laatste zijn. Maar ook hier geven we het niet op en zoeken we in samenwerking met het IVOC naar mogelijkheden voor een digitale doorstart.

Onze vereniging bestaat dankzij de steun van de kerkgemeenschap. Vanuit de vereniging hebben we via Willibrordzondag en de Zondag Oosterse Kerken parochies bij het oecumenisch werk betrokken. Zelf ben je er veel op uit geweest om in katholieke parochies, protestantse gemeentes, bij raden van kerken en organisaties je verhaal te vertellen over diverse aspecten van het Oosters Christendom: iconen, liturgie of kerk in het Midden-Oosten. Je lezingen bereidde je altijd goed voor en werden zeer gewaardeerd. Een paar weken geleden was je nog in Groningen voor een lezing over Maria.

Met jouw vertrek bij de vereniging valt een stuk van ons werk weg. Hoe het allemaal verder zal gaan weten we niet. We zullen daar een nieuwe weg in proberen te vinden.

Graag wil ik je vanaf deze plaats van harte bedanken voor de jarenlange samenwerking waarin we elkaar hebben gestimuleerd en van elkaar hebben geleerd. Het is goed zo. Ik wens je nog vele goede jaren toe en hoop dat je met voldoening zult terugkijken op het werk dat je voor de vereniging hebt gedaan en mag beleven dat ook dit verhaal weer verder gaat.

Bij dit afscheid hoort een cadeau. Twee wel te verstaan.

Bij gelegenheid van jouw afscheid hebben wij gevraagd om een bijdrage voor het vormingscentrum in Caïro waar Eritrese vluchtelingen onderwijs krijgen. Dit centrum is opgericht door Kees Hulsman. Er is goed gereageerd op de oproep. Het eerste cadeau b.g.v. jouw afscheid is dat we dankzij de giften van donateurs en vrienden een bedrag van € 972,-- kunnen overmaken aan het CANU Learning Centre in Cairo. Uiteraard kunt u nog doneren voor dit doel. Mocht u dat nog willen doen, dan kunt u gebruik maken van de enveloppe die u op uw stoel hebt gevonden. Bij de uitgang van de kerk staat een mandje waar we de donaties verzamelen.

Namens het bestuur van de vereniging mag ik je ook cadeau aanbieden. Op jouw werkkamer hangt de prachtige icoon van de ontmoeting van Thomas met de verrezen Christus. Ik weet dat je van die icoon houdt en ik denk dat hij bij je past. De icoon van je werkkamer kan ik je niet geven, maar we hebben wel een goed alternatief gevonden in een icoon met dezelfde voorstelling van de hand van onze goede vriend Paul Brenninkmeijer die ik graag namens het bestuur en je collega's hierbij aanbied. Geef deze icoon een mooie plaats in je huis.

Beste Leo, hartelijk dank voor de jaren dat we samen opgetrokken zijn. Geniet van de mogelijkheden die nu open liggen. Het ga je goed. We komen elkaar vast weer tegen. Onze gezamenlijke reis gaat weer beginnen, nu je besloten hebt je beschikbaar te stellen voor het bestuur van de Vereniging en je, zij het voor een korte periode, mede 'mijn baas' mag zijn.